Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Lausunto

07.05.2025

MIG-2513975
00.03.00
MIGDno-2025-1374

VNS 2/2025 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026-2029: Maahanmuuttoviraston lausunto

Eduskunnan hallintovaliokunnan asiantuntijalausuntopyyntö 30.4.2025

Maahanmuuttovirasto kiittää hallintovaliokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa.

Hallitusohjelmassa maahanmuuton kokonaisuudelle on asetettu useita tavoitteita. Maahanmuuttoviraston tulee parantaa ulkomaisen työvoiman saatavuutta sujuvoittamalla luvan saamista ja varmistaa kustannustehokas sekä väärinkäytökset ehkäisevä oleskelulupajärjestelmä. Suomeen kohdistuva maahanmuutto ei aiheuta turvallisuusuhkaa eikä maahanmuuttojärjestelmämme mahdollista väärinkäytöksiä. Maasta poistutaan tai poistetaan tehokkaasti. Turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmä toimii tehokkaasti, ja turvallisuusuhkiin puututaan varhaisessa vaiheessa. Turvapaikkahakemusten käsittelyaikoja lyhennetään, ja hakemusjonojen muodostuminen pyritään estämään tulevaisuudessa. Eri oleskelulupien jälkivalvontaa on merkittävästi lisätty ja siihen kiinnitetään myös jatkossa huomiota. Työntekijän oleskeluluvan osapäätösten tekeminen siirtyi Maahanmuuttovirastolle TE-toimistoilta vuoden 2025 alusta. Tehostamistoimet edellyttävät riittävää resursointia, jotta Maahanmuuttovirasto voi toteuttaa sille hallitusohjelmassa asetetut tavoitteet.

Maahanmuuttoviraston toimintamenoihin oli alun perin myönnetty kehyspäätöksessä määrärahaa 100,6 milj. euroa vuodelle 2026. Määräraha supistettiin lopulta 97 milj. euroon. Alkuperäinen tuottavuusohjelman toimintamenosäästö vuodelle 2026 on ollut 9,256 milj. Kuitenkin lupakäsittelyn vauhdittamiseksi säästöä kohtuullistettiin 5,1 milj., jolloin tuottavuusohjelman toimintamenosäästö vuodelle 2026 on n. 4,1 milj. Vuosille 2027-2029 tuottavuusohjelman toimintasäästö on määritelty olevan 9,2 milj. euroa per vuosi, josta lupakäsittelyn edistämiseen on palautettu 8,2 milj. euroa per vuosi, eli toimintasäästöä per vuosi on n. 1 milj. euroa.

Vuonna 2028 määrärahat vähenevät 76 milj. euroon, kun hallitusohjelmassa tehty 21 milj. euron määräaikainen lisäys turvapaikkahakemusten käsittelyn sujuvoittamiseksi poistuu. Vuonna 2029 määrärahat pysyisivät samalla tasolla vuoden 2028 kanssa. Määrärahojen väheneminen vuonna 2028 on merkittävä riski toiminnalle. Hallitusohjelmassa on osoitettu maahanmuuttoa koskien myös merkittäviä pysyviä säästöjä. Kustannussäästöjen löytäminen on hyvin haastavaa jo tässä tilanteessa. Lisäksi hallituksen kehysriihessä on tuotu esiin mahdollisia lisävähennyksiä valtionhallinnolle, joiden vaikutusta Maahanmuuttovirastolle ei ole vielä voitu ennakoida.

www.migri.fi

PL 10
00086 Maahanmuuttovirasto
puh. 0295 430 431
faksi 0295 411 720

PB 10
00086 Migrationsverket
tfn 0295 430 431
fax 0295 411 720

PO Box 10
FI-00086 Maahanmuuttovirasto
tel. +358 295 430 431
fax +358 295 411 720

Uudet digitalisaation kehittämistoimet (esimerkiksi Paktiin liittyvät toimet) edellyttävät tarpeeksi resursseja niin talouden kuin henkilöstön näkökulmasta. EU:n maahanmuuttopaktiin liittyvä lainsäädäntömuutoskokonaisuus tulee voimaan vuonna 2026. Se tulee tuomaan mukanaan merkittäviä kustannusvaikutuksia maahanmuuttoviraston lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Näiden kustannusvaikutusten kattaminen on välttämätöntä varmistaa erillisrahoituksella. Tarvittavien resurssien määrä sekä muut taloudelliset vaikutukset ei ole vielä täysin tiedossa.

Valtio on investoinut Maahanmuuttoviraston automaatio- ja ICT kehitykseen, joilla tavoitellaan mm. käsittelyaikojen lyhentämistä. Tavoitteena on saavuttaa pitkällä aikavälillä valtiolle kustannustehokkuutta automaation lisäämisellä. Mikäli Maahanmuuttovirastolle kohdistuva säästövelvoite kiristyy, asettaa se uhan myös automaation lisäämiselle ja sitä kautta tavoitelluille säästöpotentiaaleille julkisen talouden suunnitelman 2026-2029 loppupäähän.

Tilapäisen suojelun hakemusmäärät ovat vähentyneet ja vastaanottojärjestelmästä on poistunut asiakkaita ennakoitua nopeammin. Vuonna 2026 turvapaikanhakijoita ja tilapäistä suojelua saavia arvioidaan olevan keskimäärin vastaanottopalveluiden piirissä 9 000. Tämän johdosta myös vastaanottoon liittyvien momenttien (26.40.21 ja 26.40.63) määrärahatasoa on laskettu, mutta kiinteiden kulujen sopeuttaminen tapahtuu viiveellä.

Maahanmuuttoviraston toimialaan kohdistuu poikkeuksellisen suuri määrä lainsäädäntöuudistuksia vuosina 2025-2027. Nämä muutokset lisäävät Maahanmuuttoviraston velvoitteita sekä kasvattavat kustannuksia. Yleinen kustannustason nousu erityisesti viraston toimitila- ja ICT-menoissa sekä useiden lainsäädäntöuudistusten ICT-muutostarpeet vaikuttavat Maahanmuuttoviraston määrärahatarpeisiin nousevasti. Kaikki taloudelliset vaikutukset eivät ole vielä täysin tiedossa. Tämä tulisi ottaa huomioon Maahanmuuttoviraston resursseja arvioidessa.

Maahanmuutto Suomeen jatkuu hallitusti ja esimerkiksi ulkomaisen työvoiman tarve ei poistu, vaikka siinä on talouden suhdanteista riippuvaa vaihtelua. Maahanmuuton määrärahamitoituksen on varmistettava hakemusten käsittelyn tuloksellisuus jatkossakin. Maahanmuuttovirastolla tulee olla tarvittavat resurssit, jotta toiminta mahdollistetaan laadukkaana myös jatkossa.

Tämänhetkisten määrärahojen väheneminen vaikuttaa Maahanmuuttoviraston toimintaan ja viraston on sopeutettava toimintaansa merkittävästi. Tällä on myös vaikutusta viraston tulostavoitteiden saavuttamiseen. Vuonna 2026 Maahanmuuttoviraston tulee sopeuttaa toimintaansa alustavan arvion mukaan noin 19 milj. euroa. Sopeuttamistarve jatkuu vielä tämän jälkeen vuonna 2027, mutta suurempi sopeutus on edessä vuonna 2028, kun määräraha vähenee 21 milj. euroa.

Resurssien sopeuttaminen vaikuttaa myös käsittelyaikoihin aiheuttaen käsittelyn ruuhkautumista. Maahanmuuttovirasto on myös sisäisen turvallisuuden toimija ja siten tulee huomioida myös sisäistä turvallisuutta vahvistavat resurssit.

Lopuksi

Maahanmuuttoviraston tehtäväkenttä on laajentunut ja virastoa on kehitetty viime vuosien aikana. Viraston tehtävien lisääntyminen toimivallansiirtojen myötä ja organisaatiouudistukset ovat kasvattaneet tehtävämäärää ja henkilöstöä. Kasvu on edellyttänyt hallinnollisten tehtävien kehittämistä. Viraston toimintaympäristö voi muuttua nopeastikin, kuten turvallisuustilanteen muutos Euroopassa osoittaa. Hallitusohjelmaan kirjattujen tavoitteiden ja lainsäädäntömuutosten toteuttaminen, asiakasmäärän kysyntään vastaaminen sekä virastolle asetettujen uusien velvoitteiden hoitaminen edellyttävät riittävää panostusta viraston resursseihin.

Ylijohtaja Ilkka Haahtela

Talousjohtaja Kari Kananen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Maahanmuuttovirasto 07.05.2025 klo 11:53. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Eduskunnan hallintovaliokunta

Tiedoksi Johtava asiantuntija Katja Kaukonen, SM

Erityisasiantuntija Joonas Toivainen, SM

Maahanmuuttoviraston johtoryhmä